

Такриз

ба автореферати диссертатсияи Аҳмадӣ Гулом Саҳӣ дар мавзӯи «Баъзе масъалаҳои амсиласозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисоси 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, муҷтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ) пешниҳод карда шудааст.

Кори диссертатсионӣ ба масъалаҳои назариявӣ ва амалии моделсозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютери маҳаллӣ бахшида шудааст. Мақсади асосии тадқиқот таҳлили ҳамачонибаи ташкили шабакаҳои компютерӣ, таҷҳизоти онҳо, топологияҳои пайваस्तкунии элементҳои шабака ва моделсозии риёзии фаъолияти шабакаҳои компютерӣ мебошад. Масъалаҳои илмии дар диссертатсия баррасишуда аз диди гузориш, методи таҳқиқ ва натиҷаҳои бадастомадаи корректӣ ва бозътимод мебошанд. Равишҳо, методҳо ва моделҳои дар диссертатсия истифодашуда имкон медиҳанд, ки натиҷаҳои ҳосилгардида ба таври васеъ амалӣ гарданд. Татбиқи натиҷаҳо имкон медиҳад, ки шабакаҳои компютерӣ (аз ҷумла шабакаҳои компютери донишгоҳӣ) самаранок истифода бурда шаванд.

Якчанд бартарии диссертатсияро номбар мекунем.

Аввалан, сарчашмаҳои библиографии истифодашуда аз диди илмӣ синфбандӣ карда шудаанд. Имконият аст, ки дар оянда тадқиқотчиён метавонанд аз библиографияи ҷамъовардаи Аҳмадӣ Гулом Саҳӣ, бахусус аз сарчашмаҳои бо забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ ба таъб расида истифода баранд. Сонӣ, таҳлили шабакаҳои компютери донишгоҳӣ, ки дар боби 3-и диссертатсия мавриди омӯзиш қарор гирифтааст ва чунин тадқиқот бори аввал гузаронида шудааст, метавонад чун намунаи кори ахборотиву

иртиботӣ дар донишгоҳҳои Тоҷикистон ва Афғонистон мавриди татбиқ карор гирад. Инчунин дар асоси моделҳои риёзии стохастикии дар боби 4 пешниҳодшуда, ки нахустин натиҷаҳо дар ин самт маҳсуб мешаванд, имкон дорад барномаҳои стандартии марбута коркард гарданд. Натиҷаҳои дар боло овардашуда моҳияти илмии кори диссертациониро ташкил медиҳанд.

Бояд қайд кард, ки кори диссертационӣ аз камбудихо холӣ нест. Аз ҷумла, аз мундариҷаҳои автореферат фаҳмо нест, ки тавассути кадом метод модели хаттии стохастикии фарқӣ тадқиқ карда мешавад.

Норасоғии қайдгардида арзиши баланди умумии кори диссертациониро халалдор намекунад. Дар умум, кори диссертационии Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ дар мавзӯи «Баъзе масъалаҳои амсиласозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ» ҷавобгӯи талаботи ҚОА дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буда натиҷаҳои нави илмиро дар самти шабакаҳои компютерӣ дарбар мегирад. Аз гуфтаҳои боло бармеояд, ки унвонҷӯ Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ сазовори унвони илмии доктори фалсафа (PhD) аз рӯи ихтисоси «Моделсозии математикӣ ва компютерӣ» мебошад.

Н.и.ф.м., дотсенти кафедраи ТИК-и
Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон
ба номи С.Айнӣ:

Имзои дотсент Ҳамидов Б.-ро
тасдиқ мекунам., Сардори раёсати
кадрҳо ва корҳои махсуси
ДДОТ ба номи Садриддин Айнӣ:

Ҳомидов Б.

Мустафозода А.

Такриз

Ба автореферати диссертатсияи Ахмадӣ Гулом Саҳӣ дар мавзӯи «Баъзе масъалаҳои амсиласозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисоси 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, муҷтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ) пешниҳод карда шудааст.

Кори диссертатсионӣ ба тадқиқи шабакаҳои маҳаллии компютерӣ бахшида шудааст. Дар он тавсифи илмии мафҳуми шабакаи маҳаллӣ ва хосиятҳои он, баррасии сохтори шабакаҳои локалии компютерӣ, таҳлили ҳадафи асосии ин шабакаҳо ва топологияи онҳо, ситемаи идоракунии стохастикӣ хаттӣ ғайрестатсионарӣ дар шабакаҳои локалии компютерӣ ва тадқиқи паҳншавии коди зараровар дар фрагментҳои система ва интихоби усули эпидемиологӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд. Муаллифи кори диссертатсионӣ тавонистааст, ки ба як қатор масъалаҳои мубрами ин самти технологияҳои иттилоотиву иртиботӣ рӯшанӣ андозад.

Боби якӯми кори диссертатсионӣ ба таҳлили сарчашмаҳои библиографии истифодашуда бахшида шудааст. Дар он маводи библиографӣ ба ду гурӯҳ ҷудо шудааст. Ба гурӯҳи аввал сарчашмаҳои шомиланд, ки дар онҳо аз боби сахтафзор ва нармафзори шабакаҳои компютерӣ сухан меравад.

Гурӯҳи дуюми манбаъҳои библиографӣ ба масъалаҳои моделсозии риёзии шабакаҳои компютерӣ бахшида шудааст. Кори пурмашаққат ва ҷустуҷӯи ҷузъиёти натиҷаҳои муҳаққиқон, ки тӯли чандин даҳсола ба ин самти илм машғул мебошанд, бомуваффақият ба иҷро расидааст.

Боби дуюми диссертатсия аз масоили татбиқи шабакаҳои компютерӣ дар ташкилоту идораҳо, истифодаи он аз ҷониби шахсони воқеӣ, шабакаҳои бесим ва ҷанбаҳои иҷтимоии истифодаи шабакаҳои компютерӣ, самти техникий рушди шабакаҳои компютерӣ (пахши васеъ ва интиқол аз нуқта ба нуқта), моделҳои меъморӣ шабакаҳо иборат мебошад. Асосан ду навъи меъморӣ OSI ва TCP/IP таҳлил карда шудаанд.

Боби сеюми кор ба таҳлили системаҳои иттилоотиву иртиботӣ ва идоракунии шабакаҳои компютерӣ дар донишгоҳҳо ва зерсохторҳои онҳо иртибот дорад. Масъалаи номбурда ба таври хеле мушаххас дар мисоли Донишгоҳи Форёби Афғонистон таҳлил гардида, барои роҳандозии он барномаи нави компютерӣ дар муҳити CISCO таълиф карда шудааст. Барномаи номбурда аз ҷониби Маркази миллии патентии Тоҷикистон бо шаходатномаи муаллифӣ ҳамчун захираи интеллектуалӣ ба қайд гирифта шудааст.

Дар боби чорӯми диссертатсия ду модели риёзӣ пешниҳод карда шудаанд, ки яке аз онҳо системаи идоракунии стохастикӣ фаъолияти шабакаҳои компютерӣ буда, дигараш ба таҳлили раванди паҳншавии кодҳои зараровари вирусӣ ва усули эпидемиологии мубориза бо онҳо бахшида шудааст.

Ҳамин тариқ, дар кори диссертатсионӣ чараёни автоматикунӣ чойҳои кори кормандони муассисаҳо ва ташкилотҳо, методҳо ва усулҳои қабули ҳалҳои идоракунӣ бо мақсади таъмини пурра ва оперативии ахборот коркард шудааст. Ба ғайр аз ин, ҳали оптималии системаи стохастикӣ идоракунии ёфта шуда, чараёни паҳншавии кодҳои вирусӣ таҳлил шудааст.

Матни автореферати диссертатсия аз камбудихои имлоӣ холӣ нест. Масалан, дар расми 3 дар якҷанд ҷо ба ҷои калимаи «физикӣ» калимаи

«физикӣ» омадааст. Инчунин дар расми 4-и автореферат номи шабакаи Ҷои факултавӣ хонда намешаванд.

Камбудихои нишондодашуда арзиши умумии кори диссертациониро паст наменамояд.

Дар умум, кори диссертационии Аҳмадӣ Гулом Саҳӣ дар мавзӯи «Баъзе масъалаҳои амсиласозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ» ба талаботҳои, ки аз ҷониби ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи доктори фалсафа (PhD) муайян карда шудаанд, ҷавобгӯ мебошад.

Хулоса карда таъкид менамоем, ки кори диссертационӣ дар сатҳи баланди илмӣ навишта шудааст ва унвонҷӯ Аҳмадӣ Гулом Саҳӣ сазовори унвони илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисоси 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ (6D070501 – таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, мучтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ) мебошад.

Декани факултети технологияҳои
иттилоотӣ ва интеллектӣ сунъии
Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон,
н.и.ф-м., и.в. дотсент

Зарифбеков М.Ш.

Имзои Зарифбеков М.Ш –ро тасдиқ менамоем:
Мудири шӯъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси ДТТ

Н.А. Бухориев

ТАҚРИЗ

ба автореферати Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ дар мавзӯи “Баъзе масъалаҳои моделсозии ахборотӣ ва риёзии шабакаҳои компютерӣ”

Дар қор шабакаҳои маҳаллии компютерӣ мавриди тадқиқ қарор гирифта, дар он тавсифи илмии мафҳуми шабакаи локалӣ ва хосиятҳои он, баррасии сохтори шабакаҳои локалии компютерӣ ва таснифи онҳо, таҳлили ҳадафи асосии ин шабакаҳо ва топологияи онҳо, системаи идоракунии стохастикии хаттии ғайриватсионарӣ дар шабакаҳои локалӣ ва тадқиқи паҳншавии эпидемияи вирус ва интихоби методи эпидемиологӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд.

Қайд кардам лозим аст, ки ҳар як давлати мустақил бояд дорои шабакаҳои худ бошад, ва дар ҳолатҳои набудани шабакаҳои глобалии алоқа, давлат осебпазир намешавад.

Дар шароити Тоҷикистон, ки аз ҷиҳати ҷойгиршавии ҷуғрофи ноқуллай аст, мавҷудияти шабакаҳои локалӣ, ки якчанд компютерро муттаҳид намуда ва ба қорбарон имкон медиҳад, ки захираҳои компютерҳо, инчунин дастгоҳҳои канории ба шабака пайваस्तшударо (принтерҳо, плоттерҳо, дискҳо, модемҳо) мубодила кунанд, ки яке аз роҳҳои ҳалли мушкилоти ҳукумати электронӣ шуда метавонад.

Ҳангоми таҳлили автореферат чунин пешниҳод дорам:

Дар қор пурра механизми беҳатари интиқоли маълумот, яъне тарзи ҳифзи маълумот ҳангоми интиқол шарҳ дода нашудааст, хуб мешуд ба ин масъала рӯшани андохта мешуд.

Ба ҳама ин нигоҳ накарда, қор дорои аҳмияти илмии амиқ буда, докторонт Аҳмадӣ Ғулом Саҳӣ сазовори дараҷаи доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D070500 – Моделсозии математикӣ ва компютерӣ ва (6D070501 – Таъминоти математикӣ ва барномавии мошинҳои ҳисоббарор, муҷтамаъҳо ва шабакаҳои компютерӣ) мебошад.

Доктор PhD, мудири шуъбаи
инноватсия ва нашрияҳои илмӣ
ДДТ ба номи акад. М.С. Осимӣ

Каюмов М.М.